2. ESTRUCTURA SOCIO-ECONÒMICA DE LA POBLACIÓ

En aquest capítol ens plategem caracteritzar les condicions de vida de la població de Yaundé. Primer començarem per veure quanta gent habita a la ciutat i quina és la seva estructura social i econòmica. Pel que fa a les condicions de vida explicarem els diversos teixits urbans de Yaundé. Aquests caracteritzen molt bé a la població que els conforma. Finalment farem una primera recollida d'informació sobre els habitants de Melen.

2.1. LA DEMOGRAFIA

2.1.1. Evolució de la població

Sota un ritme de creixement anual del 5,4% entre el 1983 i el 1992, la població de Yaundé ha passat de 494.000 a 793.000 persones, segons mostren la comparació dels últims censos d'habitants realitzats a Yaundé. Si extrapolem aquest ritme de creixement, trobaríem que a l'any 2003 Yaundé tindria una població de 1.500.000 habitants[2]. A més, el fet que s'hagi mantingut la taxa de fecunditat a uns nivells alts (Taxa bruta de natalitat de 29,10 segons dades del 1998 extreta de l'informe del PNUD) i que la mortalitat infantil s'hagi reduït, ha provocat als últims anys un rejoveniment de la població. D'aquesta manera, el nombre de joves de menys de 15 anys ha augmentat del 1976 al 1992 passant del 42,2% al 47,4%, i l'edat mitjana de la població ha passat de ser 21,3 a 19,9 al període del 1983 al 1992 (SDAU, 2002).

2.1.2. Característiques socials i demogràfiques dels habitants de Yaundé

Components del creixement de la població de Yaundé

El creixement de la població és funció del creixement natural i del creixement migratori. A Yaundé el factor més important de creixement és el segon: mentre que al 1976 el nombre total d'immigrants a la capital era de 170.000 persones, al 1987 aquesta xifra s'elevava fins gairebé 500.000 persones (SDAU[3], 2002).

Piràmide d'edats

Les característiques bàsiques d'aquesta piràmide, que mostrem a la Taula 2.1, són:

- Com ja hem comentat, la forta fecunditat manté la base de la piràmide molt ample.
- La preponderància del grup d'adolescents, fet que resulta del flux de joves immigrats del medi rural, atrets pel rol de ciutat d'estudiants i per les possibilitats de millora de les seves condicions econòmiques i de vida. Aquesta és una característica molt important lligada a la urbanització informal.
- El baix percentatge de població gran, degut a l'efecte conjunt de la mortalitat i el costum en arribar aquestes edats de tornar a les seves poblacions d'origen.
- L'existència de més homes que dones, amb 109 homes per cada 100 dones. Existeixen estudis que expliquen aquest fet per un cert privilegi masculí del fet migratori.

[2] Dada recollida pel Banc Mundial
[3] SDAU: *Scheme Directeur d'Amenegement et d'Urbanisme*

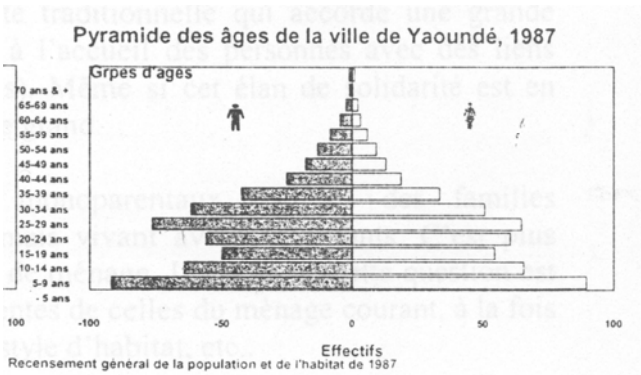

Taula 2.1: Piràmide d'edats
Font: SDAU

Estructura familiar

A Yaundé, prop de la meitat de les unitats familiars són del tipus unitats nuclears ampliades. Amb aquest nom es pretén definir una estructura familiar constituïda per un nucli al qual se li afegeixen altres individus o també altres nuclis familiars. La mitjana d'individus dins d'aquestes unitats familiars és de 7,8.

Aquest model s'ha d'entendre com una mostra de l'esperit d'acollida de la societat africana. Malgrat això, el percentatge de famílies d'aquest tipus ha disminuït del 60 al 50% des de 1983 a 1998. Aquest descens és un indicador de l'empobriment de les famílies i de la seva incapacitat per mantenir temporalment als membres nou vinguts a la ciutat.

La segona estructura familiar majoritària és la mono-nuclear, amb poc menys d'un quart de les famílies. Aquestes, que tenen com a centre una parella, tenen per mitjana 5,5 persones. Son famílies amb menys capacitat econòmica i amb majoria de llogaters en contraposició a l'anterior unitat familiar.

El model mono-parental, amb un 9% de les famílies, té com a característica destacada la majoria de caps de família femenins. Aquest model conté una mitjana de 4,5 persones, i la mitjana d'edat del cap de família és de 46 anys.

Fora de les alternatives anteriors apareixen una pluralitat d'estructures familiars, els agrupaments familiars sense lligam matrimonial (7%), els matrimonis amb els pares o altres parents (6%), els solters (4%), els matrimonis sols (2%), les famílies poligàmiques ampliades (2%) o simples (1%) i altres (0%).

Tipus de família	Nombre	% del total
Solter vivint sol	11	4%
Parelles amb parents o altres persones	17	6%
Parella vivint sola	6	2%
Família ampliada	132	44%
Família monoparental	6	2%
Família monoparental amb parents o altres persones	21	7%
Família nuclear	73	24%
Família poligàmica	4	1%

Família poligàmica ampliada	6	2%
Agrupament de solters	1	0%
Agrupament familiar sense lligam conjugal	23	8%
Total	300	100%

Taula 2.2: Estructura familiar
Font: Enquestes realitzades a diferents barris de Yaundé dins de "*L'étude sur les modes de vie a Yaundé 1998"* (Durang, 1999)

Situació del treball

Segons apareix al SDAU, la degradació del mercat laboral es fa evident per la forta taxa d'atur, que agrupa al 21% de la mostra. Aquest percentatge és molt semblant al resultant d'altres enquestes[4], que el situen al 24%. Tot i aquesta diferència, el fet important és destacar l'increment del percentatge d'aturats respecte l'any 1983, que era del 6% (Roubeau, 1994).

Un altre indicador de la degradació del mercat de treball és la taxa de treballadors assalariats. En aquesta enquesta el percentatge és del 22%, i a les fetes al 1983 i al 1993 era del 61% i del 37%. Aquesta marginalitat d'assalariats ens mostra la importància del sector informal dins l'economia de Yaundé. Aquest sector està principalment representat pels petits comerciants de carrer (21%) i les petites empreses de serveis (6%)[5].

2.2. ANÀLISI DEL MERCAT LABORAL DE YAUNDÉ

El context general de l'activitat i de l'atur a Yaundé extret de l'enquesta del 1993 reflexa uns trets remarcables (Durang, 1999):

- Població molt jove amb una molt forta dinàmica migratòria.
- Població amb un bon grau d'educació.
- Una taxa d'activitat molt feble, només una persona de cada dos té una activitat econòmica o cerca una feina.
- Una taxa d'atur del 25% de la població activa.
- Del total enquestat, 552.000 persones: 110.000 són inactives , 166.000 desitjarien tenir una feina però no fan res per trobar-la. Queda una població activa de 275.000 persones, de les que 68.000 es troben a l'atur i 207.000 són actius i ocupats. D'aquests 62.000 es consideren a si mateixos en condicions de subempleats, treballant en contra del seu desig menys de 35h/set.
- Resumint, de les 552.000 persones en edat de treballar, 296.000 persones (54%) es troben en situació precària. 62.000 troben la seva activitat insuficient, 68.000 busquen una feina i 116.000, simplement esperen que la feina els trobi a ells.
- Entre els joves la situació és encara més difícil. Ser diplomat tampoc és un fet que millori la situació, doncs un 31% de les persones que han cursat estudis superiors es troben a l'atur.

Així doncs, la població activa i ocupada s'agrupa en tres pols d'activitat que són: el sector públic o relacionat amb ell, el sector de les empreses privades formals i finalment el sector de les empreses privades informals:

[4] Le secteur informel a Yaoundé. Principaux résultats. Enquête 1-2-3
[5] Informació recollida al llibre *Economie informelle et developpement dans les pays du sud a l'ere de la mondialisation* (Fodouop, at, 2000).

- Sector públic: Aquest sector ocupa al 28,4% de la població ocupada. La meitat, són quadres mitjos i superiors. El lloc de treball és bastant estable i com a prova és que l'antiguitat mitjana és superior als deu anys. El sou ocupa la part superior de la mitja.
- Sector privat formal: agrupa al 14,3%. Dominen les petits empreses i la feina no és estable. A més el sou se situa en mitjana clarament per sota del sector públic.
- Sector privat informal: concentra el 57,3%. Dos terços són treballadors a interès propi, sense empleats ni salari fix. El tamany de l'activitat és mínim i les condicions precàries. Aquesta activitat està centrada principalment al sector comercial i de serveis. Els guanys d'aquest tipus d'activitat són molt més petits que als dos anteriors.

Malgrat aquesta situació, el sector informal és el principal motor econòmic de Yaundé després de la crisi dels anys 80 (Babissakana, 2000). Això es reflexa en que la creació de nous llocs de treball sorgeix del sector informal en més de tres quartes parts dels casos.

A l'enquesta feta al març del 1994, trobem una única diferència respecte a l'any anterior: el sou mitjà està situat al voltant dels 53.000 FCFA/mes. Això representa un descens del 29%. Cal anar al descens del sou dels funcionaris per entendre-ho.

2.3. ELS TEIXITS URBANS

2.3.1. Introducció:

La diversitat de teixits urbans que existeixen a Yaundé és molt àmplia. Això ha fet que sigui un camp estudiat en profunditat. Recollim les diverses classificacions fetes i triem la que ens servirà per classificar les famílies que habitin als barris d'estudi.

Farem servir la classificació de teixits per enquadrar el barri on es desenvoluparà el nostre estudi. D'aquesta manera podrem comparar la realitat econòmica i les condicions de vida dels habitants del nostre barri pilot amb la resta dels habitants de Yaundé.

També el recull de les característiques dels diferents teixits de Yaundé ens ajudarà a conèixer algunes característiques dels habitants d'aquest tipus de teixit, i en especial de la nostra zona d'estudi.

2.3.2. Tipologia de teixits

Pettang en el seu treball *Diagnosis de l'hàbitat urbà al Camerun (1998)* remarca l'existència de dos tipus de teixits urbans molt diferenciats. Aquests sorgeixen de l'existència de molts factors, que s'han tractat des de moltes vessants diferents: la geografia, l'econòmica o l'enginyeril (Pettang, 1998).

L'explosió demogràfica de la ciutat, la manca actual d'espai, el complicat concepte de propietat del territori i la feblesa d'ingressos de la població han fet que dins del perímetre urbà existeixen nombroses zones d'habitat infraequipades i marginades.

D'altra banda, la realització de parcel·lacions urbanes per part de l'administració local i l'existència de teixits residencials que segueixen les regles de l'urbanisme ha donat lloc a l'aparició d'un contrapunt pel que fa als teixits urbans.

D'aquesta manera i seguint les característiques primordials de l'hàbitat de Yaundé podem separar els teixits urbans en dues grans agrupacions. La primera seria un **teixit estructurat**, que englobaria tots els teixits existents a la zona administrativa de la ciutat, a la zona comercial central, a les zones planificades per l'ajuntament i als barris ben estants de la ciutat. La segona entitat la definirem com de **creació espontània**, dins de la qual s'engloben tota una sèrie de teixits que apareixen a la ciutat per l'ocupació anàrquica i sense planejament de l'espai per part dels nous vinguts i de les persones amb menys recursos.

Aquesta dualitat de teixits data de l'època colonial i s'accentua constantment amb l'increment de la pobresa urbana i l'increment de la població de la ciutat. En l'actualitat, segons recull Oliete a la seva tesina, el primer tipus de teixit ocupa menys del 40% dels habitatges de la ciutat (Oliete, 2002).

Les característiques dels principals teixits urbans de Yaundé i el grup en el que s'emmarquen queden recollides a la taula 2.3:

Classe	**Tipus de teixit**	**Característiques**
Ciutat planificada i/o administrada	Equipaments del Centre Administratiu	• 85 hab/ha o 12 edificis/ha • Disponibilitat de les xarxes tècniques urbanes i entramat ben servit per la xarxa viària principal • Ocupació legal del sol • Predominen els edificis en alçada • Sanejament per fossa sèptica i pous • Recollida diària dels residus domèstics
	Zona residencial d'alt standing	• 40 hab/ha o 5 edificis/ha sobre terrenys parcel·lats amb jardí i tancament (COS<20%) • Infrastructures i equipaments abundants • Taxa d'accessibilitat a les xarxes urbanes del 100% • Edificis d'alt standing • Sanejament per fossa sèptica i pous • Recollida habitual dels residus domèstics
	Zona residencial de mig standing	• 45 hab/ha o 25 edificis/ha sobre terrenys parcel·lats (COS<50%) • Infrastructures i equipaments abundants • Taxa d'accessibilitat del 90% • Edificis de mig standing • Sanejament per fossa sèptica i pous • Recollida regular dels residus domèstics
	Lotissements Communaux	• 100-150 hab/ha o 20 edificis/ha sobre terrenys parcel·lats i viabilitzats (COS=60%) • Infrastructures secundàries • Taxa d'accessibilitat del 70-90% • Edificis decents en materials mixtes • Sanejament per fossa sèptica o latrines • Recollida setmanal dels residus domèstics
Ciutat espontània	Habitat espontani dens	• 250-400 hab/ha o 40 edificis/ha sobre terrenys il·legals infraequipats (COS>90%) • Infrastructures terciàries no transitables per vehicles a motor • Taxa d'accessibilitat <30% • Edificis en materials provisionals • Sanejament per latrines mal construïdes • Recollida irregular dels residus domèstics

	Zones periurbanes en procés de densificació	• 100 hab/ha o 15 edificis/ha sobre terrenys mixtes en vies de densificació (COS=30-60%) • Infrastructures terciàries o espontànies • Taxa d'accessibilitat <30% • Edificis de standing mixt • Sanejament per latrines i/o fossa sèptica • Recollida irregular dels residus domèstics

Taula 2.3: Característiques dels teixits urbans de la ciutat de Yaundé
Font: Whete 2000

2.3.3. La formació dels teixits espontanis

La descripció de la formació dels teixits espontani feta per Xavier Durang reflexa molt bé les condicions actuals d'aquests emplaçaments. A l'inici, l'espai ocupat a la perifèria és suficientment gran per permetre la pràctica de les activitats agrícoles que milloren la situació econòmica dels ocupants. No existeix cap equipament ni infrastructura i hi ha grans extensions d'espai verges (Durang, 1999).

Poc a poc els teixits espontanis s'estenen en superfície i es densifiquen, tan en població com en edificis. Comencen a aparèixer altres activitats a més de l'agricultura com petits comerços, artesans, petites fusteries, garatges,... tots ells situats principalment al perímetre del barri, a tocar de les vies principals a partir de les quals va començar l'ocupació de l'espai. Les parcel·les es divideixen, els espais buits es fan molt difícils de trobar i l'agricultura a les parcel·les comença a desaparèixer.

A falta d'intervenció per la regeneració d'aquests barris espontanis, no existeixen espais buits que es puguin fer servir com a públics, i on les parcel·les ja són molt estretes, el teixit és ja molt compacte i comença a tenir problemes d'accessibilitat. Les vies i el drenatge són rudimentaris o inexistents. Només els petits espais buits entre dues edificacions serveixen per accedir a les habitacions interiors. Manca la seguretat i l'enllumenat viari, i les aigües residuals domèstiques i les de pluja s'obren pas pels mateixos camins que fa servir l'home per accedir al seu habitatge.

A més de totes aquestes dificultat que sorgeixen de la densificació extrema d'aquests tipus de barris, cal afegir la precarietat i provisionalitat de gran part de les construccions. La situació dubtosa de la propietat dels terrenys, la majoria d'habitants de pas o en lloguer provisional, la dificultat de fer arribar materials de construcció i és clar els baixos ingressos de les famílies són les causes principals d'aquesta situació.

2.3.4. La formació dels teixits estructurats

Existeixen dos processos de creació d'un teixit regular a la ciutat. El primer té el seu origen en la creació de la xarxa de serveis i viària. La creació dels serveis com a pas previ a la instal·lació de les habitacions i dels equipaments de barri (Biyem Assi, actuacions de la Maetur, etc.). El segon es basa en la divisió en parcel·les per part de la municipalitat o de particulars que respecten i garanteixen el respecte d'unes normes d'urbanització i la posterior estructuració dels barris.

A partir d'aquí el barri es densifica, tant en habitatges i parcel·les com en població, tot seguint l'estructuració inicial del teixit. Només amb aquesta estructuració inicial, el paisatge resultant de la densificació no és tan agressiu pels habitants que hi viuen.

2.3.5. Definició d'una matriu de classificació de teixits

Diversos estudis han elaborat, en funció d'una sèrie de paràmetres, una matriu de classificació de teixits urbans de Yaundé. S'ha triat, per caracteritzar i agrupar els diferents tipus de teixits existents a la ciutat la classificació feta per Pettang. Aquesta està basada en paràmetres morfològics simples que defineixen molt bé les característiques dels diferents teixits existents a la ciutat de Yaundé (Pettang, 1998).

La taula 2.4 presenta els paràmetres i les característiques que diferencien els teixits classificats per Pettang. Aquests ens serviran com a referent per a la nostra classificació de les famílies en funció del seu desenvolupament.

a) Morfologia	b) Equipaments i infrastructures
Aspecte exterior de l'edifici	Aigua
Inacabat	No hi ha connexió d'aigua potable
Acabat	Possibilitats de connexió a la xarxa
Ocupació del sòl (COS)	Electricitat
COS<0,5	No xarxa SONEL
COS>0,5	Mitja tensió disponible
Coeficient de influència al sòl	Tensió urbana per a l'electricitat domèstica
CES<0,4	Xarxa viària
0,4<CES<0,75	Vies d'amplada superior a tres metres
CES>0,75	Vies precàries d'amplada inferior als tres metres
Densitat d'habitacions sobre 1000 m2	Drenatge d'aigües pluvials
Menys de 2	Sense cunetes
Més de 2	Cunetes de terra
	Cunetes de formigó
Forma de la teulada	Sanejament
Una aigua	Sanejament en xarxa col·lectiva
Dues aigües	Sanejament individual per fossa sèptica i pou negre
Quatre aigües	Sanejament individual per latrines
Altres formes	Tractament de les escombraries
	Recollida per contenidor obert
	Apilament i cremat
	Cap tractament

c) Altres paràmetres característics	
Activitat dominant dins del teixit	Situació de la propietat de les parcel·les
Agricultura	Situació irregular regularitzable
Artesanat (garatges, fusteries, tallers, etc.)	Situació irregular no regularitzable
Administratiu	Títol de propietat de d'almenys el 50% de les edificacions
Comercial (més de la meitat de les construccions)	Talla de les parcel·les
Residencial	Petites (<200m2)

	Mitjanes (200m2 a 400m2 Grans (>400m2)

Taula 2.4: Paràmetres de la classificació de teixits de Pettang
Font: Pettang 1998

Aquesta classificació de teixits ens servirà més endavant per escollir els paràmetres de l'índex de desenvolupament. De totes maneres, ja intuïm aquí que la morfologia dels habitatges i les infrastructures que ens apropen els serveis urbans, són dos conceptes bàsics en la caracterització de les condicions de vida.

2.3.6. Caracterització dels teixits

Com hem dit abans, una primera classificació dels teixits urbans seria entre els espontanis i els estructurats. Les característiques principals de cadascun d'ells les recollim a la taula 2.5:

Teixits espontanis	Teixits estructurats
• Absència d'illots • Caràcter anàrquic • Absència de xarxa de sanejament • Xarxa viària terciària normalment no transitable • Construccions molt precàries • Irregularitat de les formes de les parcel·les • Situació de la propietat de les parcel·les irregular • Activitats econòmiques principalment informals • Absència d'equipaments • Dèficit important de connexió a l'aigua potable	• Regularitat de les seves formes • Bona accessibilitat a les parcel·les • Equipades en aigua corrent i electricitat • Construccions bastants elaborades • Propietat de les parcel·les regularitzades • Presència de serveis i d'activitats professionals i comercials formals

Taula 2.5: Característiques dels teixits espontanis i estructurats
Font: SDAU, 2001

2.3.7. Classificació dels teixits

Els teixits espontanis es poden classificar en quatre tipus (Pettang, 1998):

- El primer és el **teixit espontani rural**: aquest tipus de teixit és la primera fase de l'ocupació d'un terreny per part de la població. Això li dona un nivell de densitat molt baix, tant de població com d'edificació. Les talles de les parcel·les són molt grans, i com a activitat principal s'exerceix l'agricultura. Les construccions recorden molt els pobles de Camerun, ja que estan fetes essencialment en terra.
- El segon teixit és l'evolució cap a la densificació de l'anterior: l'**espontani semirural**. Les diferències les hem de buscar en les talles de les parcel·les, que són més petites i la densitat de les edificacions, una mica major. A més comencen a aparèixer altres activitats econòmiques a més de l'agricultura, com les petites botigues que serveixen a la població dels productes més bàsics.
- El tercer teixit és **l'espontani dens**. Als barris que es poden considerar dins d'aquesta categoria no existeix espai lliure i hi ha una molt forta densitat d'habitants i d'edificacions. Les parcel·les han deixat d'existir, difícilment s'intuiria el límit d'una a l'altra si no fos per les petites vies d'accés als habitatges que fan aquesta funció.

- El quart teixit és **l'espontani reestructurat**. Les intervencions fetes als barris espontanis dens han deixat aquesta tipologia d'hàbitat. Les obertures de petites vies d'esponjament han aconseguit reduir la densitat del barri, però no augmentar l'espai personal dels habitants. També han permès millorar l'accessibilitat a les vivendes.

Els teixits estructurats es divideixen en quatre tipus:

- El **teixit regular**. Aquest tipus ocupat principalment per les intervencions planificades. Aquestes han estat feta per la CUY, per la MAETUR o per la SIC. Com a resultat tenim parcel·les més o menys regulars i amb una bona accessibilitat. Les construccions en la gran majoria han estat elaborades i fetes amb materials definitius (en contraposició dels provisionals de l'hàbitat espontani). Les xarxes urbanes arriben en gran mesura als habitants d'aquests tipus d'hàbitat.
- El **teixit residencial d'alt standing** es caracteritza per la forta capacitat econòmica de la gent que l'ocupa. Tots ells posseeixen títol de propietat sobre el terreny que ocupen. Les construccions són de molta qualitat i tenen accés a tots els serveis urbans. L'accessibilitat a les parcel·les és molt bona, la majoria d'elles estan servides per vies asfaltades. Dins de la parcel·la l'espai que és ocupat per zona verda és major que l'ocupat per l'edificació.
- El **teixit administratiu** està situat principalment al centre de la ciutat. En ell es situen els grans edificis destinats a la funció pública. Tenen un molt bon accés als serveis urbans i la xarxa viària s'emmarca dins de la principal.
- El **teixit comercial** està conformat tan per l'exposició dels materials en edificis com al propi terra. L'entorn és molt bulliciós doncs hi ha molta activitat. L'accessibilitat és bona, només reduïda per les aglomeracions de gent en hora punta. Dins d'aquest grup podem considerar el **teixit mixt comercial-residencial**. Es dona a les zones d'hàbitat espontani dens que són travessades pels grans eixos viaris. Al voltant d'aquests eixos es situa una intensa activitat de petits comerciants disposats a vendre les seves mercaderies als vianants.

A continuació presentem la taula 2.6 que recull algunes característiques destacades de cada un dels teixits d'hàbitat (No hem recollit les característiques dels teixits comercial i administratiu, doncs no tenen funció residencial):

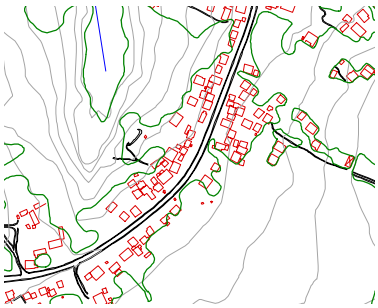	Teixit espontani rural • Activitat econòmica: agricultura i petit comerç • > de 80m^2 de parcel·la per habitant • < de 90eur per m^2 (preu allotjament) • Accés per camí per a vianants o per xarxa secundària sense asfaltar • Sense sanejament pluvial • Aigua a partir de pous o fonts
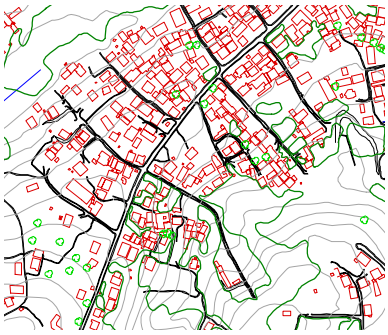	Teixit espontani semi-rural • Activitat econòmica: agricultura i petit comerç • de 27 a 80m^2 de parcel·la per habitant • < de 90eur per m^2 (preu allotjament) • Accés per camí per a vianants o per xarxa secundària sense asfaltar • Sense sanejament pluvial • Aigua a partir de pous o fonts

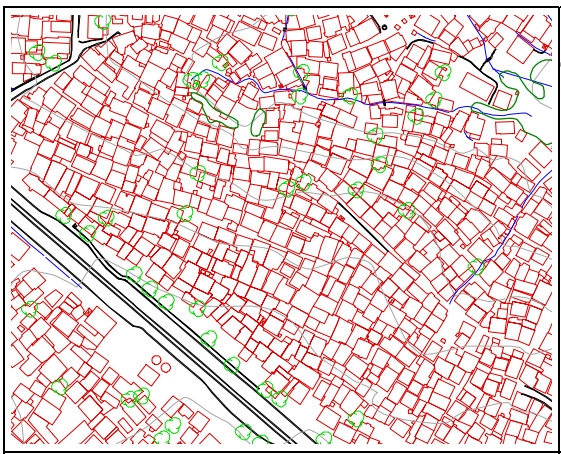	Teixit espontani dens • Activitat econòmica: sector informal, estudiants i agricultura • < de 27m^2 de parcel·la per habitant • < de 90 a 180 eur per m^2 (preu allotjament) • Accés per camí per a vianants o per xarxa secundària sense asfaltar • Sense sanejament pluvial • Aigua a partir de pous o fonts i de compra a particulars
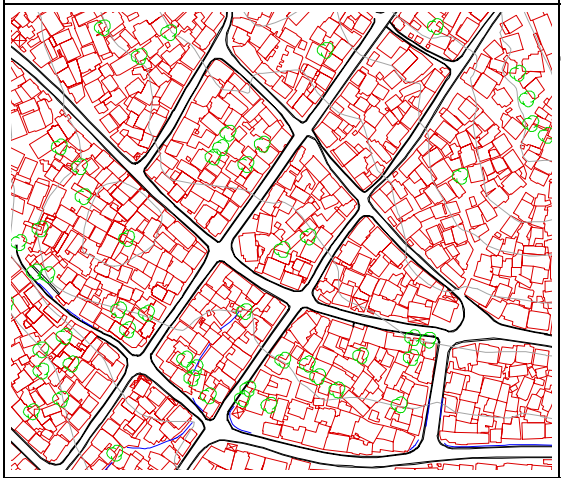	Teixit espontani reestructurat • Activitat econòmica: sector informal, estudiants i agricultura • < de 27m^2 de parcel·la per habitant • < de 90 a 180 eur per m^2 (preu allotjament) • Accés per camí per a vianants, per xarxa secundària sense asfaltar o asfaltada • Sense sanejament pluvial o rarament xarxa pluvial secundària a cel obert • Aigua a partir de pous o fonts i de compra a particulars
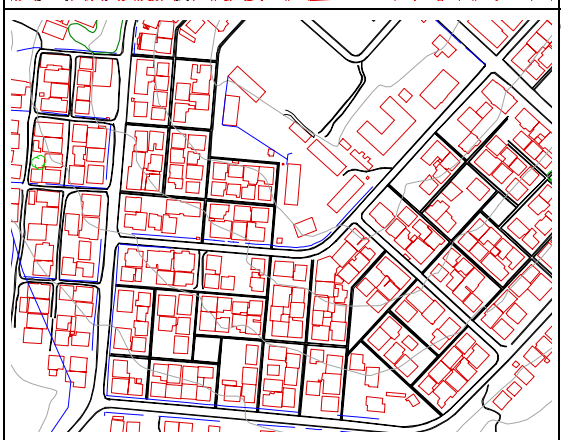	Teixit regular • Activitat econòmica: sector informal, empreses de serveis, Petit sector terciari, petit sector secundari, quadres mitjos/baixos de l'administració • de 27 a 80 m^2 de parcel·la per habitant • < de 180 a 270 eur per m^2 (preu allotjament) • Accés per vies asfaltades de primer o segon nivell • Xarxa pluvial secundària a cel obert d'obra o gran col·lector (no és habitual) • Abonament a la SNEC
	Teixit residencial d'alt standing • Activitat econòmica: quadres alts de l'administració i homes de negocis • > de 80 m^2 de parcel·la per habitant • > de 270 eur per m^2 (preu allotjament) • Accés per vies asfaltades de primer o segon nivell • Xarxa pluvial secundària a cel obert d'obra (no és habitual) o gran col·lector • Abonament a la SNEC

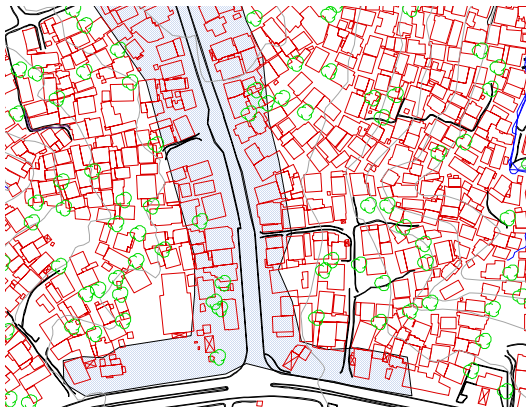	Teixit mixt comercial - residencial • Activitat econòmica: sector informal, empreses de serveis, petit sector terciari, petit sector secundari, quadres mitjos/baixos de l'administració • Des de < de 27 a 53 m^2 de parcel·la per habitant • < de 180 a 270 eur per m^2 (preu allotjament) • Accés per xarxa primària asfaltada o secundària sense asfaltar • Xarxa pluvial a cel obert d'obra o natural • Abonament a la SNEC

Taula 2.6: Característiques i esquemes dels teixits espontanis i estructurats
Font: Recollida d'informació de diverses fonts: Oliete 2002, Pettang 1998, Durang 2000

2.3.8. Característiques del teixit i de l'hàbitat de Melen

Anteriorment hem caracteritzat els teixits existents a la ciutat de Yaundé, ara ho farem al barri de Melen. Dins del barri existeixen dos tipus de teixits, l'espontani dens i el mixt comercial – residencial. Tot i això no hi ha convivència de teixits ja que cadascun d'ells ocupa el seu espai sense barrejar-se.

El teixit mixt comercial – residencial és el format pels habitatges de Melen que estan tocant o molt propers a la carretera nacional. Ja van ser definits d'aquesta manera dins de l'estudi dels "Modes de sanejament d'ecosistemes urbans en zona tropical humida" (Oliete, 2002). Aquest teixit es caracteritza per una densitat sensiblement inferior a la de la resta del barri, per unes edificacions de més d'una alçada, amb gairebé totes les comoditats possibles, amb una accessibilitat molt bona, amb l'accés a tots els serveis urbans i fonamentalment per que en planta acullen comerços i serveis.

Passada aquesta primera franja d'edificacions el teixit canvia totalment. Les edificacions són totes d'una planta, els materials de construcció, que abans eren durs, es transformen en provisionals. Com a material més utilitzat pels murs dels habitatges es fa servir el *poto – poto*, que és una reminiscència del món rural on es barreja la fusta que dóna consistència a l'estructura, amb l'argila assecada que fa el paper de maó. Les cases que han evolucionat han recobert aquest material amb ciment. A més d'aquest material també es fan servir els totxos de formigó de baixa qualitat (*parpaign*), recoberts o no de ciment. El sòl de l'habitatge pot ser de terra allisada, de ciment allisat o no, o bé de *gerflex*, un material plàstic que es col·loca a sobre de la terra o bé del ciment. Són molt poques les cases que han assolit un *standing* elevat per tenir un sòl fet de rajoles. Pel que fa al material de les teulades es fa servir una uralita metàl·lica col·locada de manera provisional i sustentada per pedres que impedeixen que aquesta voli.

La resta de característiques que ens classifiquen el barri com a espontani dens són la seva elevada densitat, tan de persones com d'edificacions. La deficient xarxa d'accés als habitatges, que habitualment és la formada pels espais que queden entre un habitatge i el seu veí. L'espai buit que existeix al barri és gairebé inexistent i només en les zones més properes al curs d'aigua són destacables. Pel que fa a l'activitat que es dóna dins del barri, com veurem en el proper punt és molt baixa i habitualment s'utilitza el barri només com a residència. Ja hem vist anteriorment quin accés a les xarxes de serveis urbans tenen els habitants del barri, caracteritzada per la precarietat i per ser més individual que no pas en xarxa.

2.4. CARACTERÍSTIQUES SOCIO-ECONÒMIQUES DELS HABITANTS DE MELEN

2.4.1. Població i família

De l'anàlisi del cens dels habitatges dels tres barris en els quals s'aplica l'estudi s'obté una població al barri de 5.346 persones. Aquesta és una dada inferior a la real, doncs el treball de cens d'habitatges i famílies no és va fer ni amb tota la cura ni els mitjans necessaris per donar aquesta dada com a precisa.

La població del barri prové de totes les regions del país, sense un origen predominant. Entre aquests habitants, la majoria no se sent pertanyent a la ciutat o al barri, sinó que ho fan al seu poble d'origen. Es comporten com persones de pas, amb poc interès per la situació del seu barri.

El nombre mitjà de persones que conformen una família al barri és de 9 a 11 persones, variant segons el tipus d'establiment, és a dir llogater o propietari. Per norma general, la talla de les famílies que són propietàries és major que la dels llogaters.

	persones	famílies	membres/fam
m1	1.568	144	11
m3	2.565	210	10
m5	1.243	133	9
Total	5.376	487	10

Taula 2.7: Tamany mig de les famílies de Melen
Font: Elaboració pròpia

Els tipus de família que habiten a Melen són variats:

- Les famílies monoparentals, és a dir home o dona sense parella, que viuen sols. Els adults homes en general són estudiants, nous reclutes de l'exèrcit o joves comerciants. Les dones són igualment estudiantes, noves reclutes o també, dones joves acabades d'arribar sense cap ocupació. Cal destacar que l'accés al mercat laboral es fa molt més difícil per a la dona que no pas per a l'home.
- Les famílies en les que hi ha un sol adult i els seus fills; el cap de família acostuma a ser una dona vídua o també és habitual que sigui abandonada pel seu marit.
- Les famílies nombroses, inclouen a més dels fills i de la parella, pare - mare, parents vivint amb ells, com a cas típic de solidaritat entre la gran família africana.

2.4.2. Categoria socio-professional

La població està formada per:

- Homes d'armes (gendarmes, militars i policies)
- Estudiants
- Aturats
- Treballadors poc qualificats
- Treballadors qualificats
- Artesans
- Empleats
- Quadres mitjos de l'administració

Els dos primers grups són els més abundants després dels aturats, segons s'explica a les monografies de barri realitzades durant el projecte de millora urbana realitzat per ERA-

Cameroun i Enginyeria Sense Fronteres. S'explica per la presència de la universitat i centres d'ensenyament (UYI, ENSP, CUSS, EMIA, INJS, ENAM, ENS, ENSTP) i dels diversos quarters d'armes (Gendarmerie Nationale, Camp de la garde presidential et du quartier general de *l'armée*,…).

La proximitat del barri al centre administratiu i comercial, explica la forta demanda d'habitacions de lloguer. Els aturats aconsegueixen tirar endavant gràcies a feines esporàdiques dins del sector informal. No aconsegueixen tenir una feina continuada i els és molt difícil viure més enllà del dia a dia.

2.4.3. Accés a les xarxes de serveis urbans bàsics

La SNEC (*Societé Nationale des eaux du Cameroun*) és l'empresa que distribueix l'aigua potable a la ciutat de Yaundé. Al barri de Melen el percentatge de les edificacions connectades a la xarxa d'aigua potable és d'un 32%. La resta de gent es nodreix d'aigua potable, o bé comprant l'aigua al veí que si és connectat (aquest percentatge ha estat estimat en un 45% per Rubio, 2003), o bé amb aigua de pous o fonts (aquest percentatge ha estat estimat en un 23% per Rubio, 2003). Aquesta aigua acostuma a estar contaminada per les nombroses latrines a fons perdut que hi ha al barri. La raó per la que existeix aquest percentatge de gent que obté l'aigua potable dels veïns és la inversió inicial de connexió a la xarxa. La canonada d'aigua potable circula per sota la via principal, fet pel qual els veïns més allunyats d'aquesta han de pagar un preu més car en el cas que es vulguin connectar.

Amb l'electricitat, servida per la SONEL (*Societé Nationale d'Electricité*), els percentatges de connectivitat augmenten molt. El percentatge de famílies que tenen electricitat a casa és del 95%. Entre aquests alguns estan connectats a la xarxa estatal 64% d'habitatges, és a dir tenen comptador d'electricitat, i d'altres ho fan al veí, 30% d'habitatges. El percentatge és més elevat doncs el cost de la connexió és molt més barat que en el cas de la connexió a la xarxa d'aigua potable.

La Figura 2.1 ens mostra l'accés a l'aigua que tenen les famílies de Melen. El color marró de les cases indica que no tenen aigua potable i que a més només fan servir aigua que aconsegueixen de pous o de fonts. És a dir, és aigua contaminada que consumeixen, quedant exposats a les malalties que pot transmetre. Les cases de color blau són les connectades a la xarxa d'aigua potable. Per últim, les de color groc i les de color lila són un intermig en quant a la categoria d'accés a l'aigua, ambdues compren aigua potable als veïns, consumint només aquesta aigua (color groc) o cercant aigua de pous i fonts (color lila).

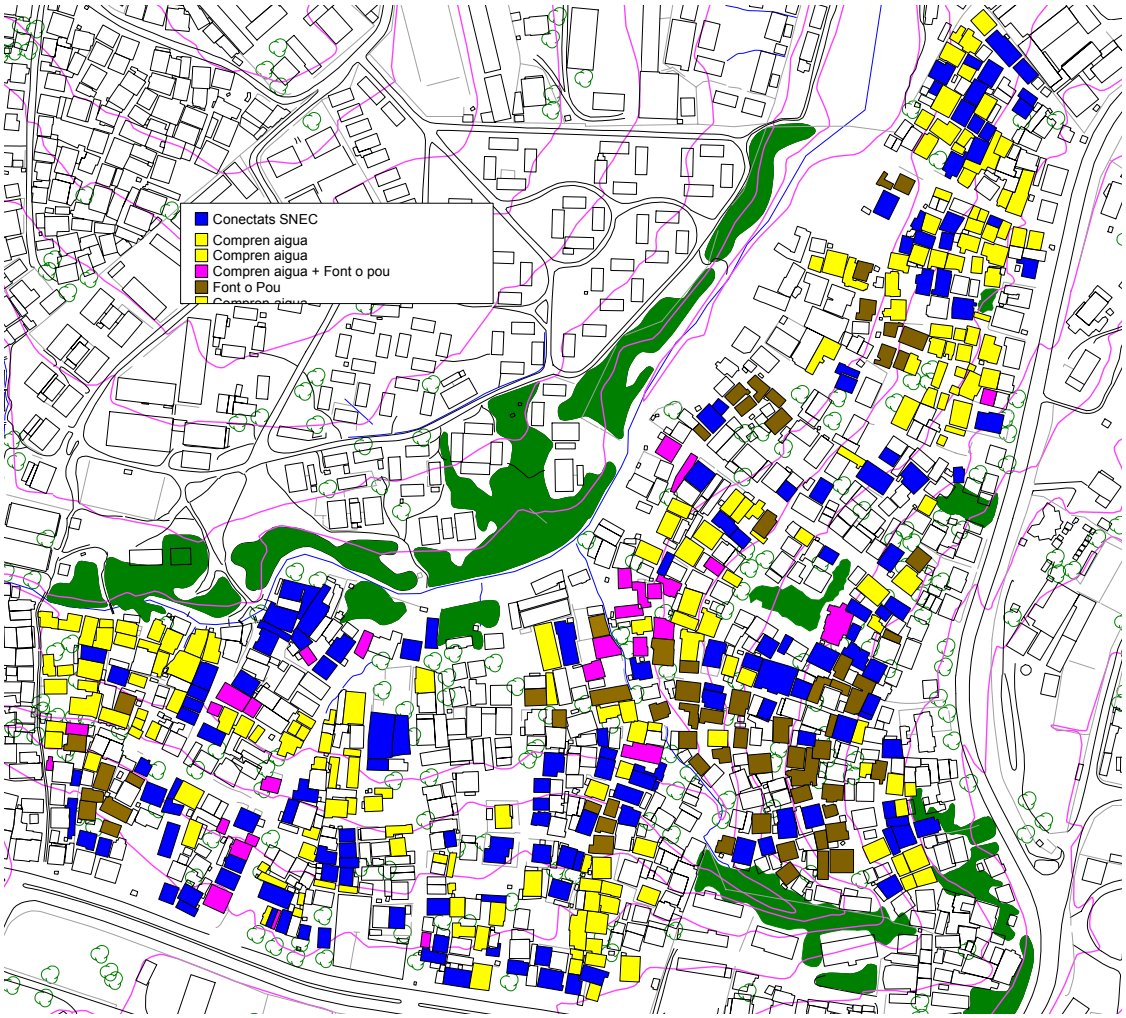

Figura 2.1: Accés a l'aigua dels habitatges
Font: Rubio 2003

El que és de destacar d'aquesta representació del barri és la situació de les cases que només consumeixen l'aigua contaminada, sigui de pous o fonts naturals. La zona del mig del barri, on la concentració d'aquest tipus es fa més important, és un emplaçament amb pendent forta on les construccions estan molt degradades. També es remarca que existeix una convivència entre les diferents maneres d'obtenir aigua per al consum. Excepte aquesta zona que ja hem comentat, a la resta del barri et pots trobar a tocar dues cases, una connectada a la SNEC i l'altra que només es pot abastir de l'aigua que treu dels pous.

Aquesta heterogeneïtat de l'accés a l'aigua no estaria tan remarcada si no fos per que les cases que estan més properes a la gendarmeria prenen l'aigua d'allà. De fet aquesta aigua els hi surt gratuïta i és de la xarxa SNEC. De fet els militars no paguen l'aigua i la posen a disposició dels veïns del barri. Aquest element distorsionador provoca que a la zona del baix fons hi hagi moltes cases de color groc.

La figura 2.2 ens mostra que l'electricitat és un servei bàsic molt instaurat al barri de Melen. Una proporció elevada dels habitatges es connecten de manera formal (en color verd), creant així un dels pocs contractes formals, que els obliga cada mes a pagar a la companyia elèctrica.

De color vermell, apareixen els habitatges que no disposen d'aquest accés formal a l'electricitat, però que ho fan amb connexions rudimentàries a la casa del veí. No és apreciable, a la figura 2.2, una estructura de distribució espacial dels dos tipus de connexió a l'electricitat.

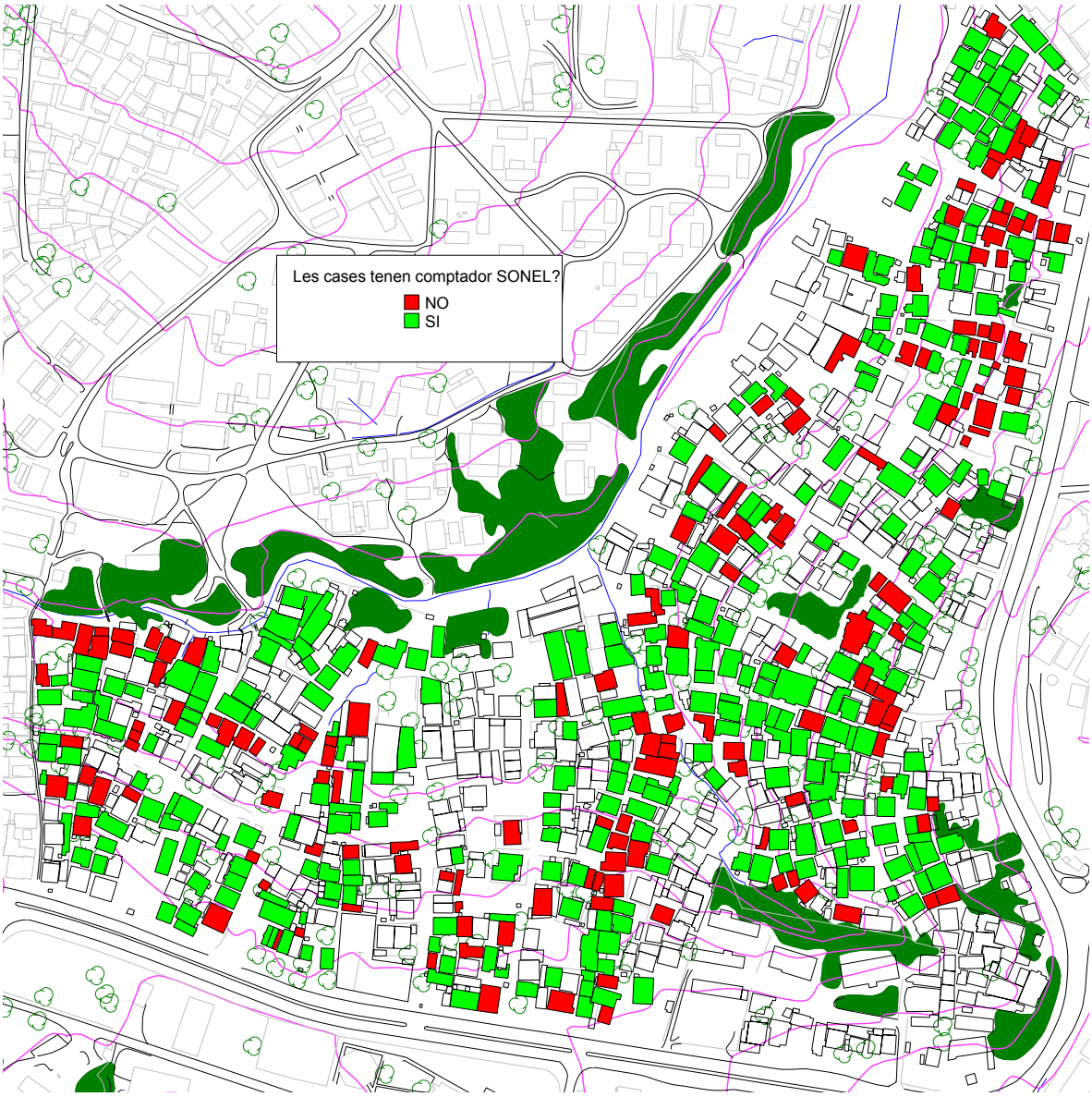

Figura 2.2: Accés a l'electricitat dels habitatges
Font: Rubio 2003